

Izsák Sámuel

Ez a kép 1979-ben készült a lakásunk dolgozószobájában. Már nem emlékszem, hogy ki készítette a képet, valószínűleg valamelyik családi barát. 1979-ben már több évtizede a kolozsvári egyetem Orvostörténeti Tanszékén dolgoztam mint kutató és egyetemi tanár. A gyakorló orvosi tevékenységet feladtam. Amilyen mértékben átadtam magamat az orvostörténeti tevékenységnek, olyan mértékben hagytam fel a gyakorlattal. Valami kevés gyakorlatot folytattam, de csak kizárólag a családon belül. Az erdélyi és a regáti orvostörténelemmel is foglalkoztam. Írtam és közöltem több könyvet románul, amelyekben ismertettem az erdélyi magyar orvosi hagyományt, személyiségeket. Azért románul, hogy a román orvosközönség ismerje meg az erdélyi magyar

kultúrájának ezt a szeletét. Első lépésem az volt, amiben a mesterem, Valeriu Lucian Bologa professzor segített, hogy lépésről lépésre megismertem az anyagot, a romániai és az erdélyi, valamint az európai orvostudományi hagyományokat és történelmi kialakulásukat. Meg kellett ismernem az orvosi eljárásokat és a népi gyógyászatot is. Lassan-lassan bedolgoztam magam a hazai orvostörténelem különböző alkotóinak a tudományos tevékenységébe. Különösen az európai orvostudomány erdélyi és romániai hatását vizsgáltam. Erre szükség volt, és ezután lassan-lassan össze tudtam szedni a gondolataimat, a forrásaim gazdagodtak, és kezdtem írásba foglalni az ismereteimet. 1945-től kezdtem dolgozni a tanszéken, de az első könyvem csak 1954-ben jelent meg. Ekkor már sok anyagot ismertem és feldolgoztam. Ezek alapján jelent meg 1954-ben a gyűjteményes kötetem, amit a román akadémia adott ki. Amilyen mértékben a tudásom gazdagodott, azzal párhuzamosan az egyetemi beosztásom is fejlődött, gyakornoktól a tanársegédig, később pedig adjunktusig emelkedtem az egyetemi funkcióban. Mikor a professzorom valamilyen oknál fogva hiányzott, elutazott vagy beteg volt, én tartottam az előadásokat és a szemináriumokat. Hosszú éveknek kellett eltelniük, amíg odáig fejlődtem a professzorom segítségével, támogatásával, hogy nagyobb, összefogó, szintetizáló munkákat is ki tudtunk adni együtt. 1955-ben jelent meg a hazai orvostudomány történetével foglalkozó munkánk, amiért mind a ketten, Bologa professzor is és én is 1957-ben Állami díjat kaptunk. Az orvostörténet mellett foglalkoztam gyógyszerészet-történettel is. E téren volt egy megvalósításom, amit meg kell említssek. Az 1950-es években, tehát a gyógyszerterek államosítása után [lásd: államosítások Romániában] itt, Kolozsváron létrehoztam a város egyik régi gyógyszerterében, a Hintz patikában a Gyógyszerészet-történeti Múzeumot. Természetesen, annak értéke szerint felhasználtuk itt a híres kolozsvári Orient Gyula-féle gyógyszerészet-történeti gyűjteményt is. Ehhez még hozzá kerültek azok a gyógyszerészet-történeti értékek, amelyeket az államosított gyógyszerterekből gyűjtöttem be. Gyönyörű muzeális értékű gyógyszerteri edények, felszerelések, festmények, gyönyörű barokk officinaasztal. Életem egyik legfontosabb munkájának tekintem a múzeumot. Ezzel gazdagítottam Kolozsvár kulturális életét. Miután a professzoromat 1962-ben nyugdíjazták, átvettem az előadások tartását. Bologa professzor számára élete végéig biztosítva volt a tanszékén a dolgozószobája. Állandóan ott is volt, jött és dolgozott. Én mindenesetre fontosnak tartottam, hogy a mesterem számára biztosítsam a nyugodt munka lehetőséget. Sohasem gondoltam arra, hogy az ő dolgozószobájába költözzek. Annál is kevésbé, mert volt nekem külön dolgozószobám. 1979-ben írtam egy négyszáz oldalas gyógyszerészet-történeti munkát. Ez a gyógyszerészet egyetemes története, különös tekintettel a hazai, tehát a romániai gyógyszerészet fejlődésére. Egyelőre eddig ez az egyetlen egyetemes gyógyszerészet-történeti munka Romániában. Vannak részletmunkák és a hazai, a román orvos- és gyógyszerészet-történettel foglalkozó nagyon értékes munkák, de az univerzális, egyetemes gyógyszerészet-történetnek egyelőre ez az egyetlen román nyelvű kötete.